

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 500/2018-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Koleničovou, Paulínska 20, Trnava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 247/2014 za účasti Okresného súdu Rimavská Sobota takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 247/2014 p o r u š e n é b o l o .

2. [REDAKČIA] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je mu Okresný súd Rimavská Sobota p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Rimavská Sobota je p o v i n n ý uhradiť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] trovy konania v sume 325,42 € (slovom tristodvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Evy Koleničovej, Paulínska 20, Trnava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. júla 2018 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 247/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v napadnutom konaní o zdržanie sa zásahov do vlastníckych práv a o vydanie bezdôvodného obohatenia. Konanie začalo na základe žaloby sťažovateľa podanej 28. júla 2014 na Okresnom súde Trnava, kde bolo vedené pod sp. zn. 8 C 162/2014. Okresnému súdu bol spis postúpený 2. septembra 2014, kde je vedený pod sp. zn. 9 C 247/2014.

3. Sťažovateľ v sťažnosti opisuje skutkový stav, v rámci ktorého poukazuje na úkony, ktoré boli podľa neho vykonané neskoro, resp. vyznačovali sa zbytočnými prietáhmi:

«1. Dňa 28.07.2014 podal Sťažovateľ na Okresnom súde v Trnave pod č.k. 8C/162/2014 žalobný návrh proti [REDAKČNÝ ZNAČENIE] so sídlom [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „Odporca“), ktorým začalo súdne konanie, v súčasnosti vedené na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 9C/247/2014

(ďalej len „Konanie“). Sťažovateľ sa v Konaní domáhal zdržania sa zásahov do vlastníckych práv a o vydanie bezdôvodného obohatenia.

2. Sťažovateľ bol vyzvaný na uhradenie súdneho poplatku za vznesenie námietky zaujatosti až dňa 19.6.2016, t.j. až po cca 2 rokoch od podania žaloby, pričom súdu je známe, že Sťažovateľ mal byť vyzvaný obratom, aby súd mohol vo veci konať.

3. Sťažovateľ bol vyzvaný na uhradenie súdneho poplatku výzvou zaslanou až dňa 07.08.2017, t.j. až po cca 3 rokoch od podania žaloby, pričom súdu je známe, že Sťažovateľ mal byť vyzvaný obratom, aby súd mohol vo veci konať. S/d mohol a mal vykonať tento úkon ako prvý, avšak namiesto toho bol vykonaný úkon súdu opísaný v bode 4. tohto článku.

4. Sťažovateľ bol vyzvaný na „doplnenie a opravu žaloby“ výzvou súdu až dňa 08.02.2017, napriek tomu, že všetky požadované body na „doplnenie a opravu“ boli súčasťou už podanej žaloby. Tento úkon súdu bol vykonaný až po viac ako roku od podania žaloby.

5. Žaloba zo dňa 28.7.2014 bola žalovanému zaslaná až dňa 13.12.2017. Z objektívneho pohľadu ide len o administratívny úkon, na ktorý nebolo potrebné žiadne predchádzajúce rozhodnutie zákonného sudcu a aj tento jednoduchý administratívny úkon bol vykonaný až po 41 mesiacoch od podania žaloby na súd.

6. Je nesporné, že v súčasnosti prebieha Konanie v predmetnej veci, bez zavinenia Sťažovateľa, už takmer 4 roky!

7. Sťažovateľ dodržal zákonný postup a podal sťažnosť na prietahy v konaní. Krajským súdom Banská Bystrica prešetrením vybavenia sťažnosti - odpoveď zo dňa 25.01.2017 bol vyjadrený záver, že sťažnosť Sťažovateľa je považovaná za dôvodnú.

8. Nakoľko v konaní sú aj naďalej neprimerané prietahy, Sťažovateľ dodržal zákonný postup a opakovane podal sťažnosť na prietahy v konaní. Krajským súdom Banská Bystrica prešetrením vybavenia sťažnosti - odpoveď zo dňa 27.02.2018 bol vyjadrený záver, že sťažnosť Sťažovateľa je považovaná za dôvodnú.

V tejto súvislosti s vyššie uvedeným máme za to, že je nado všetku pochybnosť nanajvýš potrebné, aby súd poskytol Sťažovateľovi právnu ochranu a právoplatne rozhodol v merite veci bez zbytočného odkladu. Z objektívneho pohľadu nejde o spor, ktorý by bol časovo a skutkovo náročný, a preto sú prietahy v takomto konaní neprimerané a hlavne

konanie, resp. nekonanie Okresného súdu možno vyhodnotiť ako neefektívne a neštandardne dlhé.»

4. K veci ďalej dodáva:

„Na základe uvedených skutočností sme toho názoru, že v uvedenom konaní so zreteľom na všetky skutočnosti nado všetku pochybnosť došlo OPAKOVANE k prietahom, ktoré hrubým spôsobom zasahujú do objektívnych práv Sťažovateľa, spočívajúcich v prerokovaní veci bez zbytočných prietahov. V neposlednom rade si dovoľujem poukázať na fakt, že Sťažovateľ je vo veku 67 rokov a v zmysle právneho poriadku SR ide o chránenú osobu. Celé toto konanie pôsobí na Sťažovateľa veľmi zle najmä po psychickej stránke a bol by rád keby už súd spravodlivo a najmä bez prietahov právoplatne rozhodol. Uvedené OPAKOVANÉ prietahy nepodporujú Sťažovateľovu dôveru v slovenskú justíciu, konkrétne v spravodlivé, nestranné a bezprietahové konanie Okresného súdu Rimavská Sobota. Tobôž keď sa opakovane potvrdilo Krajským súdom v Banskej Bystrici, že v konaní opakovane dochádza k prietahom v konaní.“

5. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal toto rozhodnutie:

„1. Základné právo pána [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/247/2014 porušené.

2. Okresnému súdu Rimavská Sobota sa prikazuje, aby bola vec č. 9C/247/2014 čo najrýchlejšie právoplatne ukončená.

3. Pánovi [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 4.500,- Eur (slovom štyritisíc päťsto Eur), ktoré je Okresný súd Rimavská Sobota povinný pánovi [REDAKOVANÉ] zaplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Rimavská Sobota je pánovi [REDAKOVANÉ] povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 340,44 Eur (2 úkony po 161,01 Eur + 2 x 9,21 Eur - režijný paušál), a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

6. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 4 500 €, čo odôvodňuje týmito skutočnosťami:

„1. Od podania žaloby uplynuli už takmer 4 roky.

2. Vo veci nebolo vykonané ešte ani jedno pojednávanie až na to posledné.

3. Súd koná s prieťahmi napriek tomu, že Sťažovateľ niekoľkokrát vyzýval na odstránenie prieťahov v konaní. Prieťahy v konaní boli súdom dokonca uznané, bolo prisľúbené ich odstránenie.

4. Ako vyplýva z podaní Sťažovateľa, tento (oprávnené) stratil dôveru v súdy, psychicky trpí v dôsledku ignorácie zo strany súdnej moci, trpí pocitmi menejcennosti a úzkosti a v neposlednom rade opakované prieťahy v konaní vníma Sťažovateľ ako výsmech zo strany súdu s poukazom na jeho bezmocnosť.“

7. Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 500/2018-13 z 13. septembra 2018 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k prijatej sťažnosti a zároveň oznámil ústavnému súdu, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

8. Vyjadrenie predsedu okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 757/18 bolo ústavnému súdu doručené 22. októbra 2018. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k veci uvádza:

„Na základe Vašej výzvy o písomné vyjadrenie k sťažnosti Vám oznamujem, že s predmetnou vecou som oboznámený od 11. 01. 2016, kedy sťažovateľ podal na tunajší súd sťažnosť na nečinnosť a prieťahy v konaní. Po oboznámení sa so spisovým materiálom bola vyhodnotená ako nedôvodná, avšak po nesúhlase sťažovateľa so spôsobom vybavenia sťažnosti ju podpredseda krajského súdu vyhodnotil ako dôvodnú a požiadal o pravidelné informácie o stave konania v dvojmesačných intervaloch, z toho dôvodu je vec sp. zn. 9C/247/2014 doposiaľ sledovaná predsedom súdu.

Ako vyplýva z priloženej chronológie úkonov počas sledovaného obdobia súd plynulé konal, na pojednávaní dňa 04. 06. 2018 v neprítomnosti žalovaného sudca rozhodol vo veci rozsudkom, avšak žalovaný v zákonnej lehote doručil súdu návrh na zrušenie rozsudku pre

zmeškanie. Uznesením zo dňa 16. 10. 2018 bol návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietnutý.

V prílohe Vám posielam písomné vyjadrenie zákonného sudcu JUDr. Ivana Ďalaka spolu s chronológiou úkonov vykonaných v spise sp. zn. 9C/247/2014. Samotný spis Vám bude zaslaný v priebehu budúceho týždňa po vyexpedovaní uznesenia zo dňa 16. 10. 2018.“

9. Predseda okresného súdu k prípisu pripojil vyjadrenie sudcu konajúceho vo veci, v ktorom sa uvádza:

„V predmetnej právnej veci žalobcovia podali žalobu pôvodne na Okresný súd Trnava dňa 28. 07. 2014, kde žaloba bola postúpená na tunajší súd dňa 02. 09. 2014. Od tohto obdobia sa vo veci priebežne konalo, v konaní boli uskutočňované úkony v súvislosti s námietkou zaujatosti vznesenou žalobcami voči všetkým sudcom tunajšieho súdu, kde po rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici o námietke zaujatosti bolo riešené meritum veci. Žalobcovia svoj nárok viackrát upresňovali, rozširovali, pričom ich jednotlivé podania boli dosť komplikované a neprehľadné, z toho dôvodu bolo potrebné vec si aj dlhšie naštudovať. Pri vyrubení súdnych poplatkov od žalobcov žalobcovia požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov, kde bolo potrebné šetriť ich osobné a majetkové pomery, žalobcovia boli vyzvaní na predloženie dôkazov o svojich majetkových a zárobkových pomeroch, čo tiež spôsobilo predĺženie konania do vyhlásenia rozsudku vo veci samej. Rozsudok vo veci samej (rozsudok pre zmeškanie žalovaného) bol vydaný 04. 06. 2018, kde po doručení tohto rozsudku žalovaný podal dňa 26. 06. 2018 návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ktorý návrh bol doručený žalobcom na vyjadrenie 06. 08. 2018 a 08. 08. 2018. Žalobcovia sa k návrhu žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie vyjadrili, ktoré vyjadrenia boli doručené tunajšiemu súdu 20. 08. 2018. O návrhu žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie súd rozhodol uznesením zo dňa 16. 10. 2018, ktoré uznesenie je v súčasnej dobe doručované stranám sporu a bude im plynúť lehota na podanie odvolania voči tomuto uzneseniu, ktorým súd návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol.“

10. Predseda okresného súdu v uvedenom prípise zároveň oznámil ústavnému súdu, že netrvá na konaní ústneho pojednávania a súhlasí s upustením od neho.

11. Stanovisko sťažovateľa k vyjadreniu okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 11. novembra 2018. Vyplývajú z neho výhrady k niektorým skutočnostiam uvedeným vo vyjadrení okresného súdu:

«1) Pokým sa sťažovateľ iniciatívne neinformoval o stave konania na Okresnom súde Rimavská Sobota, t.j. dňa 3.5.2015, súd sťažovateľa ani len neinformoval o podaní žaloby zo dňa 28.7.2014. Až na dopyt sťažovateľa o stave konania, t.j. cca až za 10 mesiacov po dopyte dostal sťažovateľ prvú informáciu. Ak by sa sťažovateľ nebol dopytoval, zrejme by súd „konal“ ešte neskôr.

2) Sťažovateľ má za to, že kroky, ktoré OS v Rimavskej Sobote vykonával, boli neefektívne, ne hospodárne a umelo predlžujúce, nakoľko poplatky za námietku zaujatosti mohol a mal vyrubiť hneď po prijatí žaloby, namiesto toho OS v Rimavskej Sobote poslal predmetný spis na Krajský súd do Banskej Bystrice bez vyrubenia poplatkov. Na základe tohto nesprávneho postupu OS v Rimavskej Sobote bol predmetný spis Krajským súdom Banská Bystrica vrátený OS Rimavská Sobota ako predčasne predložený, nakoľko navrhovateľovi nebolo doručené uznesenie na zaplatenie súdneho poplatku za vznesenú námietku zaujatosti. Spis bol vrátený znovu na OS Rimavská Sobota - toto obdobie trvalo cca vyše roka. Až 31.8.2015 bolo expedované uznesenie o zaplatení poplatku za vznesenú námietku zaujatosti t.j. po vyše roku.

3) Ďalej sťažovateľ má za to, že súdne poplatky mali byť vyrubené hneď po prijatí žaloby t.j. po 2.9.2014, kedy bol spis prijatý Okresným súdom Rimavská Sobota a nie až 30.1.2017, kedy bolo doručené uznesenie o zaplatení poplatku iba [REDACTED] a nie aj ostatným účastníkom konania.

4) Sťažovateľ má za to, že žaloba mala všetky potrebné náležitosti na otvorenie pojednávania, avšak pokiaľ bol súd iného názoru, mohol a mal sťažovateľa vyzvať na opravu/úpravu/doplnenie žaloby po jej podaní a nie až po takmer 2,5 roka po jej podaní! /Uznesenie zo dňa 8.2.2017/

5) V tejto výzve zo dňa 8.2.2017 sťažovateľ okrem pôvodnej žaloby, žalobu rozšíril iba o zaplatenie úrokov z omeškania, pretože od podania žaloby už prešlo cca 3 roky, tak

doplnili žalobu za roky 2014-2017. Sťažovateľ mal za to, že vzhľadom na nekonanie súdu bolo potrebné nároky sťažovateľa aktualizovať.

6) Žaloba zaslaná na vyjadrenie firme [REDAKOVANÉ] až 22.12.2017 s lehotou na vyjadrenie v dĺžke 2 mesiacov.tj až za vyše 3 roky od podania žaloby. Táto doba je vo všeobecnosti neštandardne dlhá, čo konštatoval aj Krajský súd v Banskej Bystrici. Aj Krajský súd v Banskej Bystrici v liste zo dňa 27.2.2018 považuje tento krok za neefektívny a konštatuje, že právo účastníka na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov bolo porušené!

7) Sťažovateľ poukazuje zrejme na chybu v písaní v časti chronológie v dátume nie 21.1.2015 ale rok 2016.

8) Chronológia tvoriaca vyjadrenie OS Rimavská Sobota je síce dlhá, ale neefektívna, nakoľko sú zjavné veľké časové lehoty medzi jednotlivými úkonmi v spracovaní, skladovaní na OS v Rimavskej Sobote a v doručovaní listových zásielok...

9) Žalovaný firma [REDAKOVANÉ] sa mal vyjadriť k žalobe – spis bol uložený do 7.3.2018. Aby sťažovateľ vedel, ako sa vyjadril žalovaný k žalobe, tak tesne pred pojednávaním, ktoré bolo naplánovaná na 4.6.2018 sa dotazoval na súde a žiadal o zaslanie vyjadrenia k žalobe. Oznámenie bolo sťažovateľovi doručené až po jeho výzve zo dňa 17.5.2018 tj.až za dva mesiace.

10) Sťažovateľ je toho názoru, že JUDr. Ďalák zámerne robil prieťahy v konaní, o čom svedčí aj list z Okresného súdu Rimavská Sobota zo dňa 13.10.2016, obsahom ktorého je žiadosť o predĺženie lehoty na vybavenie sťažnosti o 30 dní z dôvodu neprítomnosti spisu na Okresnom súde Rimavská Sobota, ktorý vraj nebol vrátený z KS v Banskej Bystrici, avšak v písomnostiach, aj predloženej chronológii, je uvedené, že spis bol vrátený na OS Rimavská Sobota už 5.10.2016. A preto v liste zo dňa 13.10.2016 sú zavádzajúce informácie, lebo spis bol už na súde vrátený.

11) Sťažovateľ nesúhlasí s tým, že bola podľa názoru OS Rimavská Sobota nezrozumiteľná, nakoľko boli v žalobe citované zákony, na základe ktorých firma [REDAKOVANÉ] neoprávnene užívala predmetné pozemky bez právneho titulu, bezdôvodne sa obohacuje a nedodržiava zákony platné v SR.»

12. Sťažovateľ v závere svojho stanoviska súhlasil s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci.

13. Vzhľadom na vyjadrenie sťažovateľa a predsedu okresného súdu o tom, že súhlasia s upustením od ústneho pojednávania, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

14. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

16. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným

rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

17.1 Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, v ktorý sa bude konať nové pojednávanie.

17.2 Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva napríklad z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

19. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o zdržaní sa zásahov do vlastníckych práv a vydaní bezdôvodného obohatenia patrí k bežnej rozhodovacej praxi všeobecných súdov s bohatou judikatúrou. Vec teda nie je právne ani fakticky zložitá.

20. Správanie sťažovateľa ako strany sporu je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ neprispel významnou mierou k priet'ahom v predmetnom konaní. Využil však procesné prostriedky, ktoré mu právny poriadok poskytuje (námietku zaujatosti, žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov), čo malo vplyv na celkovú dĺžku konania pred okresným súdom. Okresný súd posúdil petit žaloby ako nejasný, neúplný a nezrozumiteľný a vyzval sťažovateľa na doplnenie petitu (8. februára 2017). Sťažovateľ doručil súdu doplnenie a opravu petitu žaloby 9. marca 2017. K predĺženiu konania však prispeli aj problémy s nesprávnym uvedením variabilného symbolu pri prevode súdneho poplatku zo strany žalobkyne v 3. rade, čo nie je možné pričítať na ťarchu okresného súdu.

21. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre viackrát zdôraznil, že k porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa

čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen nečinnosťou, ale aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou všeobecného súdu (pozri napr. IV. ÚS 152/04, II. ÚS 217/06, I. ÚS 371/09).

22. Predseda okresného súdu pripojil k vyjadreniu k sťažnosti chronológiu úkonov vykonaných v konaní. Po preštudovaní spisu okresného súdu sp. zn. 9 C 247/2014 ústavný súd dospel k záveru, že uvedený prehľad úkonov zodpovedá obsahu spisu, a preto ho použil ako podklad pre hodnotenie postupu okresného súdu vo veci:

„28. 07. 2014 – na Okresný súd Trnava bola podaná žaloba o zdržanie sa zásahov do vlastníckych práv a zaplatenie dlhu za užívanie nehnuteľnosti od roku 2005

02. 09. 2014 - spis bol odstúpený Okresnému súdu Rimavská Sobota

03. 05. 2015 - navrhovateľ [REDAKOVANÉ] požiadal súd o informáciu o stave konania

06. 05. 2015 - súd vyzval navrhovateľa na oznámenie, či trvá na námietke zaujatosti celého Okresného súdu Rimavská Sobota

25. 05. 2015 - navrhovateľ oznámil súdu, že na námietke zaujatosti trvá

10. 06. - 24. 06. 2015 - vyjadrenia sudcov Okresného súdu Rimavská Sobota k námietke

zaujatosti - necítia sa byť zaujatí

15. 07. 2015 - predloženie spisu Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o námietke zaujatosti

16. 07. 2015 - spis bol vrátený tunajšiemu súdu ako predčasne predložený - navrhovateľovi nebolo doručené uznesenie na zaplatenie súdneho poplatku za námietku zaujatosti (spis bol vrátený súdu 03. 08. 2015)

13. 08. 2015 - uznesenie č. k. 9C/247/2014-70, ktorým súd uložil navrhovateľovi zaplatiť súdny poplatok za vznesenú námietku zaujatosti (doručené do oddelenia 28. 08. 2015, expedované 31.08. 2015)

14. 09. 2015 - odvolanie navrhovateľa voči uzneseniu doručené mailovou poštou

18. 09. 2015 - odvolanie doplnené v písomnej forme - žiadosť o oslobodenie od platenia súdneho poplatku

28. 09. 2015 - súd zaslal navrhovateľovi tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, na vyplnenie v lehote 10 dní

08. 10. 2015 - navrhovateľ doručil súdu vyplnené tlačivo

23. 11. 2015 - sudca predložil spis vyššej súdnej úradníčke na rozhodnutie o oslobodení navrhovateľa od platenia súdneho poplatku

21. 01. 2016 - súd vyzval navrhovateľa [REDAKOVANÉ] na predloženie plnomocenstva na zastupovanie navrhovateľov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], resp. návrh podpísaný aj týmito navrhovateľmi (expedované 25. 02. 2016)

07. 03. 2016 - do spisu bolo doplnené splnomocnenie pre [REDAKOVANÉ] na zastupovanie [REDAKOVANÉ]

18. 03. 2016 - [REDAKOVANÉ] doplnil do spisu vlastnoručne podpísanú žalobu

19. 04. 2016 - uznesenie č. k. 9C/247/2014-94, ktorým súd priznal navrhovateľovi [REDAKOVANÉ] čiastočné oslobodenie od súdneho poplatku vo výške 50 % (doručené do oddelenia 03. 06. 2016, expedované 08. 06. 2016)

04. 07. 2016 - záznam o zložení platby dňa 20. 06. 2016

22. 08. 2016 - opätovné predloženie spisu Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti (spis bol doručený 16. 09. 2016)

20. 09. 2016 - uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16NcC/31/2016-99, ktorým krajský súd rozhodol, že sudca [REDAKOVANÉ] nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu. O vylúčení ostatných sudcov okresného súdu krajský súd nerozhodoval. Spis bol vrátený okresnému súdu 05. 10. 2016.

30. 11. 2016 - uznesenie krajského súdu bolo doručované stranám sporu

30. 01. 2017 - súd vyzval žalobcov 1, 2, 3 na zaplatenie súdneho poplatku

08. 02. 2017 - uznesenie č. k. 9C/247/2014-104, ktorým súd vyzval žalobcov 1, 2, 3 na doplnenie podania v lehote 1 mesiac (doručené 17. 02. 2017), spis uložený na lehotu 26/3

09. 03. 2017 - žalobca [REDAKOVANÉ] doručil súdu doplnenie a opravu žaloby

13. 03. 2017 - žalobca [REDAKOVANÉ] doručil súdu návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov

21. 03. 2017 - záznam o zložení súdneho poplatku zaplateného [REDACTED]
[REDACTED]
03. 04. 2017 - súd vyzval [REDACTED] na vyplnenie tlačiva na oslobodenie od súdnych poplatkov a vyjadrenie k podaniu [REDACTED] zo dňa 05. 03. 2017
04. 04. 2017 - žiadosť z Ústavného súdu SR o informáciu o úkonoch vykonaných v spise z dôvodu podania ústavnej sťažnosti [REDACTED]
06. 04. 2017 - oznámenie požadovaných údajov ústavnému súdu
12. 05. 2017 - [REDACTED] doručil súdu vyplnené tlačivo na oslobodenie od súdnych poplatkov a vyjadril súhlas s podaním [REDACTED]
31. 05. 2017 - súd urgoval [REDACTED], aby zaslal doklady, ktoré od neho boli požadované v pôvodnej výzve zo dňa 06. 04. 2017, a to potvrdenie o starobnom dôchodku, aj manželky a doklady o svojich mesačných výdavkoch (nájomné, inkaso, pôžičky, poisťky, exekúcie a pod.)
22. 06. 2017 - [REDACTED] doručil súdu požadované doklady
19. 07. 2017 - spis bol predložený vyššej súdnej úradníčke na rozhodnutie o oslobodení od platenia súdnych poplatkov
01. 08. 2017 - uznesenie sp. zn. 9C/247/2014-131, ktorým súd nepriznal žalobcovi 2/ [REDACTED] oslobodenie od súdnych poplatkov
03. 08. 2017 - výzvy pre žalobcov a/ - c/ na zaplatenie súdneho poplatku za rozšírenie žaloby
18. 08. 2017 - [REDACTED] doručil súdu podanie nazvané odvolanie voči poplatkom
30. 08. 2017 - súd vyzval [REDACTED] na oznámenie, či je ešte stále splnomocneným zástupcom [REDACTED]. Výzva obsahovala aj rozpis výpočtu súdneho poplatku a novú lehotu na doplatenie
20. 09. 2017 - na účet Slovenskej pošty, a. s. bola zložená platba od [REDACTED]
[REDACTED]
27. 09. 2017 - na účet Slovenskej pošty. a. s. bola zložená platba od [REDACTED]
[REDACTED]
17. 10. 2017 - spis bol predložený vyššej súdnej úradníčke na zastavenie konania o žalobe žalobcu 3/ pre nezaplatenie

02. 11. 2017 - uznesenie, ktorým súd konanie o žalobe žalobcu 3/ zastavil - právoplatné 29. 11. 2017

22. 11. 2017 - žalobkyňa 3/ predložila súdu platobný príkaz na úhradu súdneho poplatku na účet Slovenskej pošty, a.s.

24. 11. 2017 - dopyt na Slovenskú poštu, a.s. ohľadom zaplataenia súdneho poplatku žalobkyňou 3/

27. 11. 2017 - oznámenie Slovenskej pošty, a.s. - súdny poplatok bol zaplatený, ale nebol spárovaný s predpisom, pretože platiteľka neuviedla variabilný symbol

13. 12. 2017 - pokyn Slovenskej pošte, a.s. na vrátenie súdneho poplatku žalobkyni 3/

13. 12. 2017 - oznámenie žalobkyni 3/ o tom, že jej poplatok bude vrátený, zaslanie žaloby žalovanému na vyjadrenie v lehote 2 mesiacov (realizované 22. 12. 2017), spis uložený na lehotu 7/3

22. 12. 2017 – zaslanie žaloby na vyjadrenie žalobcovi

22. 03. 2018 - vo veci bol určený termín pojednávania na deň 04. 06. 2018

16. 05. 2018 - žalobca 1/ elektronickou poštou požiadal súd o zaslanie vyjadrenia žalovaného, ktoré mu nebolo doručené (doplnené v listinnej forme dňa 18. 05. 2018)

17. 05. 2018 - súd elektronickou poštou oznámil žalobcovi 1/, že žalovaný sa doposiaľ k veci nevyjadril, preto mu vyjadrenie nemohlo byť zaslané

04. 06. 2018 - pojednávanie - žalovaný neprítomný - rozsudok

26. 06. 2018 - právny zástupca žalovaného doručil súdu návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie

12., 18., 26., 30. 07. 2108 - žalobca 1/ mailom požiadal o zaslanie odvolania

01. 08. 2018 - odvolanie žalovaného zaslané na vyjadrenie žalobcom

01. 08.2018 - dopyt na [REDACTED] ohľadom zdravotných problémov zástupcu žalovaného v deň nariadeného pojednávania

06. 08. - 26. 08. 2018- dovolenka - asistentka

07. 08. 2018 - žalobca 1/ nahliadol do spisu v informačnom centre súdu

16. 08. 2018 - žalobca 1/ mailom poslal doplnok k vyjadreniu (doplnený poštou 27. 08.2018)

17. 08. 2018 - žalobca 2/ poslal elektronickou poštou vyjadrenie k odvolaniu žalobcu

21. 08. 2018 - žalobca I/ doručil súdu vyjadrenie k návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie

03. 09. 2018 - [REDAKOVANÉ] zaslala súdu požadovanú lekársku správu - vyjadrenie

16. 10. 2018 - uznesenie, ktorým súd návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol.“

23. Po preštudovaní poskytnutého spisu okresného súdu a poskytnutej chronológie úkonov (bod 22) ústavný súd konštatuje, že konanie okresného súdu je poznamenané jednak nečinnosťou (napr. v období po postúpení spisu z Okresného súdu Trnava trvalo viac ako osem mesiacov, kým okresný súd urobil jednoduchý úkon – zaslal výzvu sťažovateľovi na oznámenie, či trvá na námietke zaujatosti) a tiež aj celkovou neefektívnosťou a nesústredenou činnosťou okresného súdu, ktorá prispela k neukončeniu veci v primeranej lehote. Neefektívnosť a nesústredená činnosť sa prejavila najmä pri predčasnom predložení spisu Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o námietke zaujatosti, vo vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku až po dvoch rokoch a šiestich mesiacoch od podania žaloby, v zaslaní žaloby na vyjadrenie žalovanému po viac ako troch rokoch od podania žaloby, v stanovení prvého termínu pojednávania až takmer po štyroch rokoch od podania žaloby.

24. Ústavný súd aj s prihliadnutím na zjavne neprimeranú celkovú dĺžku konania a najmä na zistený neefektívny a nesústredený postup okresného súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priťahom a uvedený stav nebol do podania sťažnosti odstránený. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

25. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd

môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Aj keď ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, neuložil okresnému súdu príkaz, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, pretože v konaní bol vynesenej rozsudok pre zmeškanie a okresný súd uznesením zamietol aj návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, proti ktorému sa žalovaný odvolal. Povinnosť okresného súdu konať vo veci sťažovateľa bez zbytočných prietáhov v potenciálnom prípade vrátenia veci na základe opravného prostriedku prvostupňovému súdu na ďalšie konanie napokon vyplýva pre okresný súd priamo z ústavy garantujúcej toto základné právo sťažovateľa.

IV.

26. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

27. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

28. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

29. Sťažovateľ sa domáhal priznania finančného zadosťučinenia v sume 4 500 € z dôvodov citovaných v časti I odôvodnenia tohto nálezu.

30. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

31. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci a celkovú dĺžku konania, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

32. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

33. Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním.

34. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľovi za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

35. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2018 predstavuje sumu 153,50 €. Za dva úkony tak prináleží suma 307 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za dva úkony v sume 18,42 €, čo spolu predstavuje sumu 325,42 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

36. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

37. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2019